

TZOLKIN

Imix ('tengeri rózsza')

Medúza II.

ó medúza százfonatú füzérid hogy tekergőznek
alattam ring az arannyal erezett tűzkosár csak a vér izzása
élteti a földet röpteti a madarakat

jaj medúza érzem mint dermedek kővé a vérem márványossá mered
és az ábrázatom túl minden hiúságon kevélységen
semmitmondó önmagába hull

nem szeretem az éjjelt tüskét bont minden bimbó
és csak a sápadt magtalan éjszaka vethet sugarat szüzek szemérmére
az élet igazságtalanságát mindennap elérem

jaj medúza vetélkedésben mérettetik meg minden ember
életüket tűzszekereken élík lángoló tűzszekereken szikrakeringőben
és nincs hús áramlás a vérben a forróság az egekig ér fel

medúza fáradt vagyok évszakok körtáncától megszédült öreg
megsüketültem a titkok lávakuruttyolásától a kérdések
billogjaitól felismerhetetlenül eltorzultan a változás folyamában állok

ó medúza tapaszd rám százfonatú füzérid
tekerd rám kocsonyás lebegésed s hűsölve mint oktalan állat
hadd oldódjak fel a néma szürkületben

Ik ('lehelet')

A Hamis Arc Társasága

A Hegyi Emberek napok óta az eget fürkészték, a földet szemlélték, a fákat hallgatták. Gyenge gomolyfelhők szállongtak az égen, és a vadászszerencse sok vadat szolgáltatott az onondaga férfiaknak. Gawagohwa fái magasan és étellel telve nyúltak az ég boltozatja felé, és sokszájú lombja közt jelentős szavakat susogott a szél.

Az Irokéz Liga hagyományai szerint meg kell tartani minden vallási ünnepet. De a hagyományhoz több kell, mint kényszer. Meggyőződés. Hit. Remény és kitartás. Hamarosan mindent betelít az orenda, a szellemi hatalom, melyben a másik világ átszüremlik közük a nagy rituálén. Onondaga népe szomjúhozta nehéz földi életében, hogy a másik világ részesévé váljon, és magvakat, gyümölcsöket hordtak össze az eseményre. Kilenc szarvas adta életét alkonyatkor, és lett a nagy tűzben a Szellemeknek ajánlott áldozati lény.

Amikor a Halál járt köztük, és fiatal lányokat ragadott el sorban, mielőtt anyákká válhattak volna, Onondaga népe fájdalmas gyásszal a szívében művelte a földet, hitte, hogy a jövő jót hoz.

Mikor a Vihar jeget szórva kukoricájukra szinte az összes terméstől megfosztotta őket, hitték, hogy ez nem ellenséges akarat következménye volt, a Szellemek jót is tartogatnak.

Mert a víz hús volt, hallal teli, és a nap sugarai langyosak, éltetők. Az állatok bőruket és húsuakat adták Onondaga népének, s táplálták őket az ízes gyümölcsök. A madarak tollaiból, csontjaiból ékszerek lettek. Az ékszerekből ajándékok és hozomány, és a hozományból nász. A nászból pedig egészséges kisgyermekek születtek, és Onondaga sátrai megszorodtak. Ez volt az az elégtétel, amiért megérte könnyeket hullajtani, majd megbocsátani a kárvallott családoknak.

A Hamis Arc Társasága ebben az évben a csillagok állásának megfelelően a barnamedvétől kérte ábrázatát a Szellemvilág megidézésére. És a barnamedve kelletlen brummogással elcammogott, míg a rézbőrű férfiak élesített fémekkel az ő arcát vésték Gawagohwa kiválasztott fájának törzsébe.

Ahogy kirajzolódott az állat arca, és létrejött a mágikus maszk az élő rostok felületén, a fa erővel telítődött. S ez az erő nem szivárgott el, mikor szörnyű kór ragadta el Onondaga lányait. Ez az erő kitartott az élő szövetben, mikor jégeső hullt ismét vagy dühös szélroham tépte ki a veteményt. Ez az erő átjárja Onondaga vadászó férfait, ha a zsákmány végül elinal, minden csapda üres maradt, és ők üres kézzel végezték a nap végén. És e varázslatban, mikor a medvetotem orendát hozott az indián népnek, mindenkit átjár ez az erő. Egytől egyig, a törzs összes tagját. Átjárja a törzsfőt és nejét. Rángó rohamokkal rohant át a táncot járó sámánon. Alattomos bizsergésként áradt a fiatalok testén keresztül. Erőt kapott a gyöngye kisgyermek, és életkedve egyre gyarapodott. És ahogy anyjához simult a gyermeki test, az életet adó nőt is elérte az orenda. Egy magasztos, távoli világ jelenlétét lélegezték a bokrok. A szellemi hatalom beférkőzött a nehéz munkától kérges tenyerekbe, a sok kártól és veszteségtől kérges szívekbe, és különlegessé tette az estét, amin nyugtalan izzással villogtak az éjjeli csillagok. Gawagohwa táncosnői, a fák, titokzatos dalt susogtak: régi ősök legendás tetteit.

És a fa élt, és egészségben élhetett tovább akkor is, mikor a rituálét elragadta a felkelő nap. És a varázserő holta után is benne maradt, éppúgy, mint életében, mikor a rézbőrű, sokat látott sámán ölelőn járta táncát törzse körül, s a barnamedve távol a lármától, a sövény takarásában, belebámult az áldozati tűzbe.

Akbal ('hajnal')

bestia

vöröslő stigmákkal virágzik a táj méhek rétege kezd zsongani a fűben
kérdések születnek és madarak sötét buborékokban a felhőknek tartanak

fénysávok kúsznak gyíkok hátaira fák vedlő kérgeire

az áldozat puha fűvön térdel fölötté megfakult kockás csillagok
emlékei csöndes rázkódással szivárognak belőle
magára maradt e hajnalon szirének dala sűrű hullámverés közt

elnézi szuvas agyarát türemkedő csontjait loncsos szőrzetét görbe karján
minek élni ennyi szépség közt ha bűneinktől rútan csakis nyomorultan
bestiák közt bestiaként tengődve bámulunk a tökéletességre

Kan ('Kígyó')

haiku c.n.

Eltaposott csikk:
Névtelen rúzsnyom rajta
Tudatalattid

Chikchan ('Tejút')

Purupriki dala

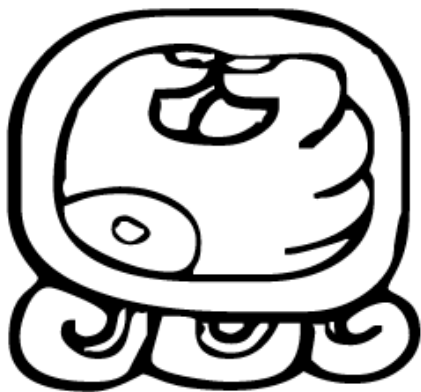
Álomba mélyedő puha testek ringnak a barlang falán. Gyors és felszínes lélegzetek. Körülöttük sós óceánillat szállong. Arra bolyong elmerengőn Purupriki, a dalnok, kinek szíve oly bús ezen az éjszakán. Múltjába révedőn markol egy távoli emléket. Egy barnahajú lányt idéz szemei elé, s kinyújtja felé a karját. A lány sima bőrére a Hold fénye vetül. Hosszan nézik egymást. Hullámszik a tér. Ám egy kései bogár zizegve röpül el mellettük, felhasítva az éjszaka törékeny nyugalmát. És Puruprikinak a szívébe váj a való: a lány már nincs vele. És a dús haj, a vad szemek, a fénylő bőr hirtelen oszlik bele a sötétbe.

Puruprikinak fáj a történet, mely éjről éjre a szívébe mar, mint álnok kígyó. Nincsen nyugta, nincs enyhülés. És Purupriki dalba kezd. Hangja hangosan széttöri a csendet messze a tájon. A barlangig hatol síró éneke, és megborzong a sok függő

test. Leszakad egy, majd leválik a többi, és heves verdeséssel a sok repülőkutya a szabadba száll. Purupriki dalnokhoz érnek, keringenek körülötte, és belekapnak húsába. Ő jajong, de azok nem eresztik. Verdesnek, míg fel nem emelkednek Puruprikivel együtt, és mérgesen irányozzák meg az eget. Egyre följebb csapkodják magukat, míg körülöttük már ritkul a levegő, míg kis testüket a fagy szorongató keze ragadja meg, s még följebb, hol teljes a sötétség, és ott eleresztik Puruprikit.

A dalnok csillaggá lett, s dala fénné, mely egy barna lányról duruzsol már örökkön-örökké. És a repülőkutya széjjelszakadt raja fénylő pontokból szőtt szőnyeggé, csillagszél fűtta Tejútta foszlott a sötét égen.

Cimi (’halál’)

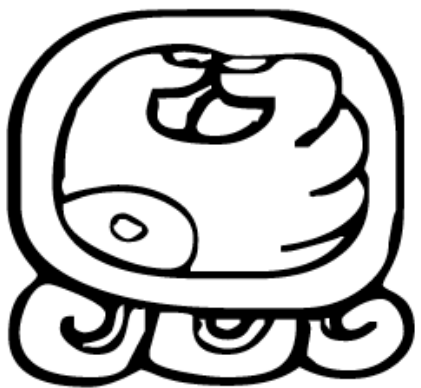
Morfeusz teóriái XV.

^/□

v t n e é
g e e l b g s
é l e

^/□

Manik (’szarvas’)

Töredékek a táncosról

II.
vele éltem át azt

hogy mi a sugárzó magabiztosság
amiben nincsen érem aminek két oldala
vagy félelem aminek kezdő- és végpontja lenne
fókusz van és súlypont
s míg az első hangjegytől az utolsóig hatolsz
az maga az út és a fölmagasztosulás

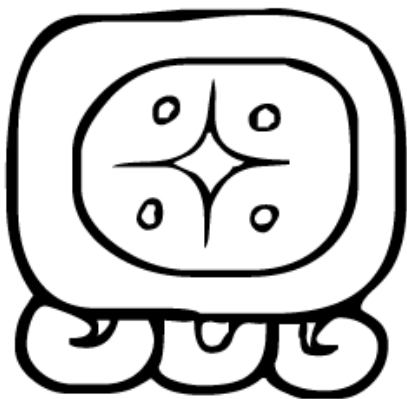
III.

a tökéletes spicc nem adottság
hanem a választott attitűd az élethez
vagy maga az élet
s aki elég tág
mindent elérhet

VI.

Véget ért az előadás.
Haloványan érzékelem tested kontúrjait.
Most csupa hang vagy és mozdulat,
És ahogy táncolsz szemhéjad mögött,
Már értem, és nem is sajnálom,
Hogy a finom mozdulatokban mérik a végtelenséget.

Lamat ('nyúl')

forrás

a zenék köldökükben hangulatokat hordanak
megül bennük a Léthe vize
a forrás

ér

csermely

patak

folyó

folyam

tenger hanghullámai

egyesülve szólnak
amíg át nem préselik magukat
a szűk szülőcsatornán
hogyan onnan k

o v b b

é é a a t t á b b
 t t j n k a k o á
 á á a d n v
 g g r a j a
 b b á r
 a a n á
 n

Muluk ('zivatar')

Kalapos

a szögesdrót rombuszain
 átfűzve az ujjam
 cseppfolyósan vándorol arcról arcra
 macskás ingaóra tekintetem
 a zaj és csönd periódusaiban
 változó intenzitással ringanak
 az emberek
 hangszálak rezgéseiből ütösök hártáiból
 húrok pengéséből lassú hullámváz indul
 és pokrócon alakok úsznak
 a zene ár-apály jelenségeiben

a délutáni fényben kirajzolódnak erővonalaim
 lábammal a ritmusra dolgozok
 alattam a fű a basszustól bizsereg

a színpadon egy nő gyerekruhában
 infantilisen vállalja pózait
 és rémes rímei mentén
 egyre távolodnak a kontinensek
 elszántan feszegeti az élvezet
 és a szenvedés határait

ekkor látom meg a kalapot
 az ingaóra most megáll és csak
 a fiktív idő préselődik át
 a kerítés rombuszain a délutáni liget
 pórússai egyenletesen lélegzik a nyarat
 kezemben a fűszálak izzadni kezdenek

a kalap elindul a fű a föld a tér a fák
a színpad és a maskarák az emberek lábai
mind megindulnak a mozdulatlan lány körül
és minden forog körbe-körbe a tengelye körül
és mindennek egy a tengelye a felhők
és a tengerek apró körmozgásokkal kerülgetik
a ligetet a szél a viharnek integet

alig látok át a tömegben
gyümölcsfák tövében virslikén
homokban sikongató gyerekeken
hajladozó törzseken és a kezek erdején
hajlogatok én is a levegőért
a látványért az újdonságért
amiért megéri libabőrözni

alig látom csak a részeit
rakják ki a megritkuló emberek
absztrakt réseken át
látom a táncoló kalapot
semmi nincs körülötte de körülveszi
minden
a szemem mohó
a vihar közeleg
és nem tudom a sok létező közül
mi van jobban a színpadon
az érzékeim központjában

a lilás ég kockafoltjain
árnyékos felhők csíkjaiba tekeredve
úsztak el az utolsó hangjegyek
és valamikor az utolsó előtti látható pillanatban
tűnt el a kalap a szemeim elől
s hiába kértem a szögesdrót rombuszait
eltakarták előlem a jelenetet

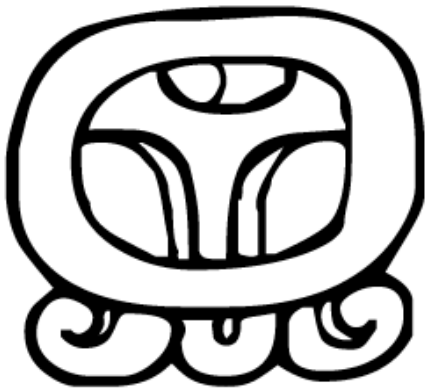
az első széllelkések átadták a múltnak
és vontatták helyére az üres nyári éjszakát

Oc ('kutya')

Kevés a modern
Ábrahám sebére az
alóé írja.

Chuwen ('majom, mester, kézműves')

Öt trópusi rövidvers

I.
Sárkányvértől csöpögő délután.
Malária-kórus leng felhők gyanánt
A füledt páralégben.

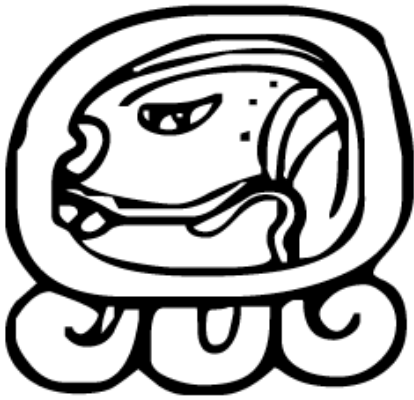
II.
Lávapupilla tárja szét szárnyát
A viruló napömlésben.
Zúzott halkoponyaszag.

III.
Fel-felriadó hegy magmáját köpi,
Bőrszaggató tüzet hány
Kráterölelésben.

IV.
Alant bürökből levest kever
A vasorrú bába.
De ő csak az esőerdő álma.

V.
Téglavörös holnapokkal
Tűzdelt tegnaperdő
Állong búsan e helyt.

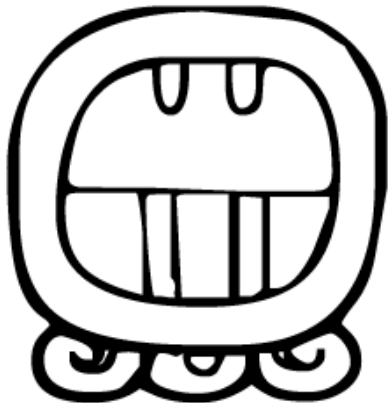
Eb ('halálfej')

Tojánhéj delfinek

Mozaikarcunk részletei porcelán üveg tojánhéj rész és egész
 árapály jelenségeiben pulzálnak gyöngé érintkezéseik
 végül kijelölik markáns határvonalainkat egykori részeink a szögesdrót
 két oldalán telesírt zsebkendőkkal korábbi állapotok regéit szavalják
 s bár nem tudnak róla de a bőrünkbe ágyazott gyöngé izzású holdkövek
 hegei mind a régi szeretők idegen illatainak fájó rovátkái anyánk távoli dalai
 a megázott kutyánk szaga a poshadt révületek egymásba rohadt órái
 amikből csak a terméketlen passzió profitált
 ezek a tojánhéj delfinek az orr a homlok az áll pórusaiban mindegyre ficáncolnak
 tobzódásuk megannyi definíció egy lakatlan bolygó lényektől hemzsegő térrészleteiről
 melyek egymást kergetik és együtt vergődnek és szárnyaik rebbenése karmuk nyomai fekete sárga barna tollazatuk foltos
 és csíkos mintáik gömbölyded csigolyáik
 együtt tartják a folyton változó arc érdemtelen vonásait

Ben ('nádszál')

A Rukh-hegyén II.

A Rukh oldalán
 tűzvörös begóniák:
 szégyenfoltjaim.

Ix ('kezdet, eredet')

Tagaloa

Tagaloa morajlott, dörögése berengte a teret. Nem-létező álmok hátán ringtak az eljövendő emberek, a megszülető idő, az álmos éjszakák, és mi volt csak: az ásító végtelen. A Teremtő Atya óriás hátán megfeszültek izmai. Tettei nyomán súlyos erőkkkel telt meg a lég, történésekkel lett viselő.

S Tagaloa, a hatalmas Isten évszázados munka végén maga elé rakta az ősi sziklát. Alkotó karjaival óriási vihart kavart körülötte, tölcseres szelet. Rés nyílt a viharfelhőn: egy éles villám a sziklába mart: és a kőhegy szétvált ott. Széles ég lett egy darabjából, éltető földdé lett egy másik, kéklő tenger a porából, és egy halkénekű forrás fakadt apró rögéből. S Tagaloa látván a változást, a lebegő égbolt alá egy elárvult tevetövist támasztott. E keserű gyökérre nehézkedik már az ég, s kapaszkodik a föld, s öleli a tenger.

De a Teremtő még nem pihent: intett, s körül több sziget emelkedett föl a habok közül némán. „Szamoa legyen nevetek, s egyenként növekedjete, Tutuila, Szavai és Upolu. Fejlődésüket kövessétek Oloszenga, Ofu, Manua és Rosa, s ti mind”, hangzott a Teremtő Atya rendelése, s megfogantak szavai nyomán az első polinéz embermagvak.

S Tagaloa utolsó tétével oly hurrikánt támasztott, mely immár sose hal el. Körbejár a Földön, és minden napéjegylenlőségkor visszatér a Szamoa-földre, hogy magával ragadja a rossz szellemeket évről-évre, míg világ a világ, s a tevetövisbe forr az ég, a föld, s a vízár.

Men ('madár')

Lile és a tenger

Lile álldogál a nagy víznek partján:
„Mondd, Lile, ez a tenger?”

Tenger? Mi az? S mereszti rám
csöpp szemét a kismadár.
Reggel színár fekszik a nagy vízen,
Nappal halakkal telik meg minden.
Kagylók nyílnak, mint szép virágok,
Habok kúsznak, de a lábam kilábol.
Elmerengek e víznek partján,
Hosszan nézem, kémlelem,

De hogy tenger lenne?
Nem, ezt nem mondta, nem.

Kib ('viasz')

digitális haikuk

Rémült szóközök:
Formázatlan Unicode
Szöveghalmazok.

Gépelt emberek.
Történelmi bejegyzés,
Esendő pontok.

Pixel-revü:
Születés, válás, halál -
Mind új bekezdés.

Sivár szövegmezőn
Sérült karakterekből
Láncot fűz a gép.

Televert rutin
A billegő billentyűn
Végtelen nyolc órák

A gép lefagyott:
Ki gépel, nem létezik.
Nincs több üzenet.

Egérkattogás.
Bitbe konvertált arcok:
Széteső pixelek.

Kaban ('erő')

Himnusz a Lélek-tengerhez

Ó, Lélek-tenger!
Ím, megjelentem a távoli Phoebus
Kopár parti talaján
A negyedik ünnepen.
Apró lábnyomot hagyok magam mögött,
S figyelem, mint nyalsz mohón bele,
Vízi-tündéranya!

E távoli Phoebus hangos dúló
Természeti hadtól: háborús fellegek
Kergetik egymást villám szigonyokkal,
S háborgó szél dühöng.
Tested szaggatja, tépi a vad roham:
De robosztus, terülő tested
Állja a rettenetes időt.

Szemem nem hunyva csodálom
Mily dicső vagy, Lélek-tenger,
Bús tengeri Femme!
Mélyedben sokkarú-sokszemű lények
Kövér-nagy teremtmények,
Kik ősi, feledett nyelven
Hobot teremtve bugyborognak.

Gigantikus kéjnő,
Termő Lélek-anyám, mondd!
Hol a te beteljesülésed?
Vágyad ki nem szikkad,
Acélkék zenitet nyalsz,
Mélykék önhúsodba marsz,
Féltékeny felhő szeretőid öleled...

Mammaliák teremő anyja,
Három hold, zengő égi kórus
Dúdolja a szféra-zenét:
„Lélek-anyánk végtelen,
Morajló nagy akarat,
Tépett-idegű, láncos,
Öröktől fogva talányos.”

Sós tengeri kéjű!
Himbálsz hulló hullámaid:
Dühöngő tengeri násztánc-
Csillogó síkos testű naphalak
Némán sikongnak a mélyben,
Bár bírnám én, kis ember,
Higanyos ölelése!

Ringó tajték, habhullámod,
Szövevényes hínárhajad csábít.
Bár tudnám mélytengeri titkod,
Zárt kagyló-csodáid,
Bár volnék phoebusi sellő,
Bár volnék több mint ember!

Mily férfierő vonz uralomba?
Az alvó óriás férjed,
A száraz, sivatagi Föld?
Ó, nem, robosztus Vízistennő,
Úgy vaskos hullámaiddal
Nem szaggatnád nagy erőddel
A ráncos, porladó partot.

Mit vársz: Szellem-atyát víg rakománnyal?
Ki bölcseléből gondolatnak piramisait
Játszi könnyed mozdulattal rakja,
Örökön felhőkbe érőt, partodon?
Ki mindentudón által fog, mint csöppöt,
S egy kortyra lenyelhet Téged?
Eme isteni lényre vársz, Lélek-tenger?

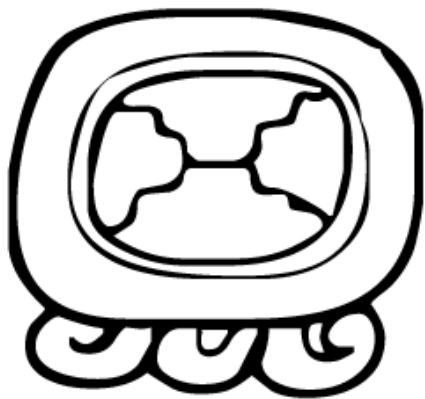
Vagy vad titánok jöttét lesed?
Ha a bordó napnak rút köpenyét általtépő
Lángoló testeket közeledni látsz,
Mérhetetlen erejű szeretőid lesznek ők,
Kikkel gyilkos szerelembe esve
Évmilliókon át fogsz füstbe-ködbe
Burkolózva fájó kéjjel ölelkezni?

Ó, Lélek-anyám!
Vágyom zúgó hullámod!
Magas sziklaszirtről neved kiáltom,
De nem láthatom zajló tengeri mélyed,
Tárd fel a zord lényed!
Phoebusi zarándokodnak
Mutasd a sok vad vízi szörnyet!

Tudd, ámulód vagyok,
S ízédért áldozom az életem,
Mint négyszáz társam, bátran,
A nagy negyedik ünnepen.
Ha sós-maró csókod lep el,
Ím, buzgón merülök el benned,
Vad tengeri Úrnő!

Nyeljen el a rettentő Fátum!
Mély sírom légyen e távoli Phoebus,
Törjön péppé zúgó zátonyod,
S vessen partra végül uszályod,
De előbb táncoljunk, Ős-Anyám!
Lelkem harcra vágyik és nagy erődre,
Lenni sós víz bátor, áldozati hőse!

Etnab ('kopjahegy')

ikon

félmező arctalan görnyedő ikon
a kórházi vasak fertőtlen boldogsága

Kawak ('vihar')

családi fotó

ezen a képen
mindenkinek eggyel több lába nőtt
vagy eggyel kevesebb füle van
így messzebb futhat
és kevésbé hall meg téged
a szélén egy pár – nem is látják egymást
de a hajuk egybe fonják
és csak kínos dolgokról beszélnek
ha elég csönd van hallhatod
visszafelé nő a fű a földbe
és a felhő az ég mélye felé száll

így megy össze amint szorul a marka
valami ábrándos égi lénynek
fordulj el a képtől még ma
és nézd a nap hogy rád kacsint
és vérbajos alkonyatban
elfekszik mint letelt végidő
az utolsó sóhajt épp most dobta rád
és megérkezett az esti szél
rázkódó elárvult napernyők
a parton veszekednek sötétlő hullámrajjal
csillagbunyó körös körül
egymással ellenkező gondolatok harca ez ma
kontrasztosra karistolja a világot
ma minden csupa különbség
ez a kivont éjnedű a bőrbe ivódik
és már keskeny ereidből szivárog
bemocskoltad fehéremet
és nálam hagyta az egyetlen családi fotót
hogy legyen mit elfelejtenem
mert ezen a képen
mindenkinek eggyel több lába van
hogy hibáiba gyökerezzen
és eggyel kevesebb füle
hogy mindig félreérthessen
és a kép szélén egy végtelenített pár vár
össze nem illő kirakódarabbal
szemük előtt más a kép
és a nem változtatható farigcsálják
ha elhallgatsz majd megszólal
téglaiba zárt tompa hangon
a rabul ejtett boldog természet
és kinn dideregnek a fák
ahogy vándorok lombjuk az égbe szúrják
majd visszarántják csorba leveleiket
újra és újra sikoly ámokfut végig a tejúton
és szikrákat vetnek kimúló gondolat kíséreteink
mindent ráz a kései vihar
szememben arcodat szemcsék karcolják
és disszonánsan ráng énekünk
a rohamokban érkező jeges esőben
és elfordítom a fejem
mikor a csatornafedélre tapad
a jövőnk családi képe
mert ezen a képen
de hisz már úgyis tudjuk ezt

Ahau ('uralkodó')

Skarabeusz

A messzi távolból surrogás hallatszik. Fénylő, fekete hátú bogár röpül, majd helyezi tömzsi testét a forró homoksivatag hátára. Megtalálta a halmot, mely idevonzotta. Sietős mozdulatokkal feje és elülső lábai egy darabot szakajtanak le róla. A hím ezt golyóvá görgeti, s maga előtt nőstényéig viszi, megóvva a riválisaitól. Az asszony vigyázza tovább a kincset, míg a rejtekhelye elkészül. Körte alakúra igazítják, a bölcsője lesz ez a leendő utódnak. Hűvös üreg mélyére rejtik, nedves ölelésbe, majd lezárják a lárva ágyát, betemetik az üreget. A jövő nemzedék sorsát így biztosítják. A hatodik dinasztia uralkodói e bogárra emelték uralkodói tekintetüket, mikor elrendelték vallásos áhítatból az első amulettek elkészítését. Durván megmunkált zsírkő volt anyaguk, melyet mázzal vontak be. Ha erre néztek, az újjászületésük rémlett föl előttük, a dicsőséges és megújuló jövő, mely a vég utánra reményt nyújt. A szkarabeusz mit sem sejt szimbólummá emelkedéséről. Rója rövid lábaival a sárga homokot, dűnék múlnak el a léptei alatt. Aztán az éjjeli hűvös dermedtségből dolgosan görgeti elő kincsét. Óriás, ragyogó tűzgömb ez, benne a mindenség fénylő messzeségei, a múlt és jövő, az erő és a pusztítás. Ám a szkarabeusz nem törődik a Nap hatalmával: mint engedetlen gyermeket görgeti maga előtt, és tuszkolja föl az égre fáradtságos munkával. Onnantól ki-ki végzi a maga dolgát az elhalványult kék boltozat borzasztó hőségében. A bogár görget, a Nap sugárzóan hever az égen, s a fáraó szarkofág-álmában is amulettjére réved.